

Pärniperruuh

UÁNIHÁVT JÁ ČIELGÁSÁVT

2022

Siskáldâs

Kela torjuuh pärniperrui	3
Pärni puátimin	6
Vaanhimijpeiviruudah peerâriijâi ääigist	10
Pärnitipšo torjuuh peerâriijâi maņa	24
Jis pärni puáccáá	29
Elettemtoorjâ	30
Uuccâm já mäksim	32
Návt Kela palvâl	35

Kela torjuuh pärniperrui

Taan tiedettemčáállusist muštâluvoo, ete maht Kela tuárju pärniperruid. Kela torjuu vievâst vaanhimeh sätth lede parnijn tehálij vuossâmui mánuppoojij ääigi.

Čuávuváin siiđoin muštâluvoo târhibeht, ete mon ruđálii torjuu Kela máksá pärniperrui eeni čuávjum ääigi já párnáá šoddâm maņa.

Tiedettemčáállusist muštâluvoo meiddei, ete maht Kela tuárju pärni tipšo já päärnist šaddee koloid.

Tiedettemčáállus loopâst láá tiäduh tast, ete maht pärniperrui torjuuhoccojeh.

Tiedettemčáállus muštâl ive 2022 tiileest.

Lasetiäduh viermist já puhelimáin

Kela torjuin muštâluvoo anarâškielân čujottâsâst
www.kela.fi/anaraskielan

Pärniperrui torjuin muštâluvoo târhibeht Kela suomâkielâlijn siiđoin
www.kela.fi/lapsiperheet

Jis tust láá koččâmušah, te tun puávtâh suáittid palvâlemnumerân
020 692 206

Kii puáhtá uázžud pärniperruu torjuid?

Tun puávtáh uázžud Kela pärniperruu torjuid, ko kuulah Suomâ sosiaaltoorvon já aasah fastâ Suomâst. Motomin torjuid pyehtih uázžud meid eres ulmuuh, jis sij pargeh Suomâst.

Jis tun lah aassâm olgoenâmijn teikâ lah varriimin olgoenâmáid, te täärhist Kelast, ete puávtáh-uv uázžud Kela torjuid. Varrim Suomân tâi Suomâst meddâl puáhtá vaiguttiid Kela máksim torjuid.

Maid torjuid pärnipeerâ puáhtá uázžud?

Kela torjuuh pärniperruid láá

- enijtoorjâ
- vaanhimijpeiviruudah
 - enijruttâ
 - sierânâsenijruttâ
 - ejijruttâ
 - vaanhimijruttâ
- pärnilase
- pärnitipšo torjuuh
 - päikkitipšotoorjâ
 - njyebžilis tipšoruttâ
 - priivaat tipšo toorjâ
 - uásitipšoruttâ
- pyeccee já vádulii pärni torjuuh
- elettemtoorjâ.

Vaanhimijpeiviruudah udâsmuveh

Vaanhimijpeiviruudáid kyeskee laahâ muttoo čohčuv 2022. Siämmást muttojeh Kela torjui noomah.

Jis tuu pärni rekinistum äigi lii 4.9.2022 tâi ton maņa, te vaanhimijpeiviruudah láá

- čuávjumruttâ
- sierânâsčuávjumruttâ
- vaanhimijruttâ.

Taah uddâ torjuuh sajanpiejih enijruudâ, sierânâsenijruudâ, ejijruudâ já puáris laavâ miäldásii vaanhimijruudâ. Kela máksá puáris laavâ miäldásijd torjuid tuše toid vaanhimáid, kiäi pärni rekinistum äigi lii ovdil 4.9.2022.

Taan tiedettemčáállusist puáris laavâ miäldásiih ääših láá merkkejum čuovjis ivnijn. Taan tiedettemčáállusist uddâ laavâ miäldásiih ääših láá merkkejum fiskis ivnijn.

Pärnipeerâ puáhtá uázžud meid eres Kela torjuid

Täärhist meid, ete puávtáh-uv tun uázžud maidnii eres Kela máksim torjuid.

Eres perrui lohtâseijee Kela torjuuh láá ovdâmerkkân aassâm torjuuh, uáppee torjuuh, viärjukenigâs torjuuh, pargottesvuotâtorvo já puáccáámân lohtâseijee sajanmáávsuh. Toh láá oovdânpuohtum jieijâs tiedettemčáállusijn.

Pärni puátimin

Jis tunnui lii puátimin pärni,
te väälđi vistig ohtâvuodâ enijravviittâhân.
Ko čuávjum lii ovdánâm,
te tun puávtáh uuccâđ Kela torjuid, tego enijtorjuu.
Kelast uázžu meid pärnilase, Kela-koortâ
já ereslágánijd torjuid pärni tiipšon.

Enijravviittâh palvâl čuávjum ulmuid já pärniperruid

Jis tun lah vyerdimin, te väälđi ohtâvuodâ
tuu päikkikielđâ enijravviittâhân.
Enijravviittuv palvâlusah láá nuuvtá.

Ravviittuvâst peerâ uázžu ravvuid
čuávjumääigi já šoddâdem várás.
Toos lasseen ravviittuvâst čuávuh eeni já pärni
tiervâsvuotâtile.

Enni kalga eellid tuáhtártäärhistmist čuávjum aalgâst
majemustáá 18. čuávjumohhoost.
Täärhistmist tun uázuh čuávjumtuodâštus.
Tun tarbâšah tuodâštus, ko uusah Kelast torjuu.

Enijtoorjâ ađai enijpakkeet teikkâ ruttâsumme?

Tun puávtáh uuccâđ enijtorjuu,
ko čuávjum lii pištâm 5 mánuppaje.
Tun puávtáh valjid enijpakkeet tâi 170 eurod.
Enijpakettist láá tipšomtarbâšeh já pihtâseh pärnáá várás.
Tun puávtáh pivdeđ enij-pakettân sâmikielâlii vuosâkirje
Kelast.

Uusâ enijtorjuu
majemustáá 2 mánuppaje ovdil rekinistum ääigi.

Pärnilase

Kela máksá jyehi päärnist pärnilase.

Pärnilase máksoo táválávt iánán, iáčán tâi eres huolâtteijei.
Máksim juátkoo ton mánuppaje loopân,
kuás pärni tiävdá 17 ihheed.

Pärnilase máksoo paarnij mere miel:

- oovtâ päärnist suulân 95 eurod mánuppaajeest
- kyevti päärnist suulân 200 eurod mánuppaajeest
- kuulmâ päärnist suulân 334 eurod mánuppaajeest
- neelji päärnist suulân 497 eurod mánuppaajeest
- viidâ päärnist suulân 679 eurod mánuppaajeest.

Ohtuuhuolâtteijee uázžu aledem,
mii lii jyehi päärnist suulân 63 eurod mánuppaajeest.

Pärnilasseest ij perruu viäru.

Mušte uuccâđ pärnilase.

Tun puávtáh uuccâđ pärnilase jo ovdil ko pärni šadda
tâi pärnáá šoddâm maņa.

Kela-korttâ

Ko pärni šadda Suomâst, te tiätu tast mana
pyeceiveiäsust aalmugregisterân já tast Kelan.
Pärni uázžu persovntubdâlduv.

Ko pärni lii uázžum noomâ,
te Kela vuolgât pááikán Kela-koortâ adai
pyeceeetáhádâskoortâ.

Vaanhimijpeiviruudâh peerârijâi ääigist

Čuávjum vaanhim puáhtá pääccid ennirijân
jo ovdil pääрни šoddâm.

Pääрни šoddâm maņa kuohtuuh vaanhimeh
sättih lede parnijn pääihist.

Kela máksá taan ääigist vaanhimijpeiviruudâid,
mii tuurvâst perruu puáđuid.

Peerârijâi kyeskee laahâ muttoo

Kela máksim vaanhimijpeiviruudâh muttojuh
čohčuv 2022. Talle puátá vuáimán peerârijâudâstus.

Tun uázuh Kela torjuid **puáris laavâ** vuáđuđ, jis

- rekinistum šoddâmäigi lii ovdil 4.9.2022
- väldivetee adoptiopääрни tiipšon 30.7.2022 tâi ovdil taam.

Puáris laavâ miäldásiih vaanhimijpeiviruudâh láá
enijruttâ, sierânâsenijruttâ, ejijruttâ já vaanhimijruttâ.
Puáris laavâ miäldásijn torjuin muštâluvvo sийđoin 12–16.
Taan tiedettemčáállusist puáris laavâ miäldásiih ääših
láá merkkejum čuovjis ivnij.

Tun uázuh Kela torjuid **udđâ laavâ** vuáđuđ, jis

- rekinistum šoddâmäigi lii ovdil 4.9.2022 tâi ton maņa
- väldivetee adoptiopääрни tiipšon 31.7.2022 tâi ton maņa.

Udđâ laavâ miäldásiih vaanhimijpeiviruudâh láá
čuávjumruttâ, sierânâsčuávjumruttâ já vaanhimijruttâ.
Udđâ laavâ miäldásijn torjuin muštâluvvo sийđoin 18–21.
Taan tiedettemčáállusist udđâ laavâ miäldásiih ääših
láá merkkejum fiskis ivnij.

Peerâriijâh já torjuuh puáris laavâ vuáđuld

Taah torjuuh kyeskih tuu perrui, jis

- rekinistum šoddâmäigi lii ovdil 4.9.2022
- vâldivettee adoptiopäärni tiipšon 30.7.2022 tâi ovdil taam.

Torjuuh maneh puáris laavâ mielđi meid talle, jis rekinistum šoddâmäigi lii ovdil 4.9.2022 tâi ton maŋa, mutâ pärni šadda liijkás tooláá 29.7.2022 tâi ovdil taam.

Kuás puáhtá uázžuđ torjuuid?

Vyellin leijee kovosist čáitto, ete maid torjuuid Kela máksá pärniperrui vuossâmuu päärni šoddâm ääigi já ko pärni šadda. Kovvoos pajeuásist lii pärnáá ahe. Stuálpuh čáittih, kuast Kela máksá mon-uv torjuu.

Enijruttâ

Enni puáhtá pääccid ennirijân tolemustáá suulân 8 okkod ovdil rekinistum šoddâdemääigi. Táválávt enni páácá ennirijân kuittâg suulân mánuppaje ovdil rekinistum šoddâdemääigi.

Ennirijâst enni uázžu enijruudâ. Tot máksoo 105 argâpeivid adai suulân 4 mánuppaje.

Uusâ enijruudâ májemustáá 2 mánuppaje ovdil rekinistum ääigi.

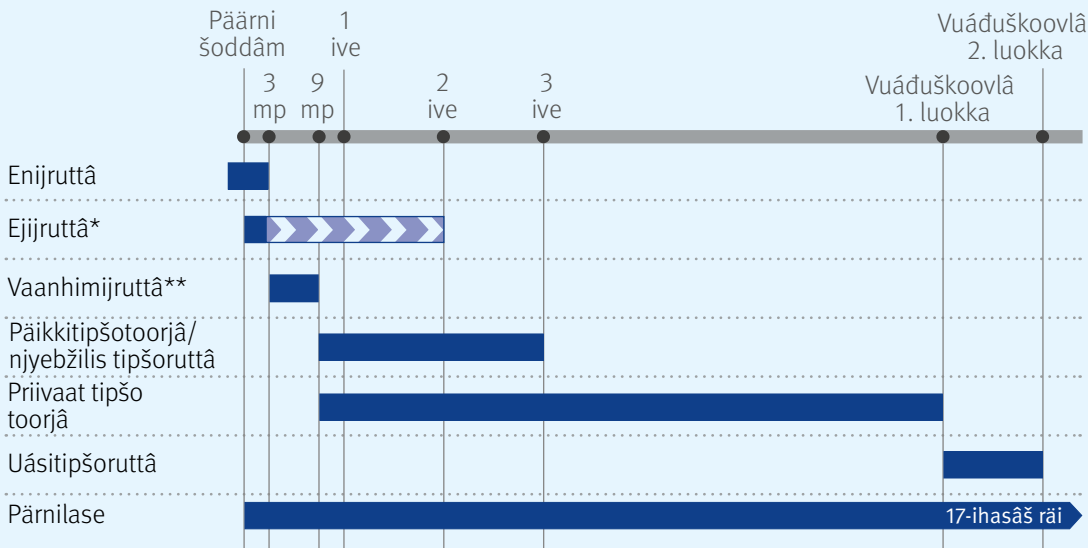
Täärhist pargoadeleijestâd ovdil uuccâm, ete uázuh-uv ennirijâ ääigi päälhi.

Mušte almottid pargoadeleijei ennirijâst 2 mánuppaje ovdil riijâ algâtem.

Sierânâsenijruttâ

Jis tun painâšuuuh pargostâd suonjârdmân, kemikaaláid tâi njuámmoo taavdân, te tun puávtáh pääccid pargoost meddâl tállân, ko čuávjum lii kavnâttum. Tágárijn tilálâšvuodâin tun uázuh sierânâsenijruudâ.

Päärni šoddâm maŋa eeni enniluámu juátkoo suulân 3 mánuppaje. lánán máksoo enijruttâ taan ääigi.

* Ejijriijâ puáhtá toollâđ oosijn ton räi, ko pärni tiävdá 2 ive. 1–18 peivid puáhtá toollâđ siämmáá ääigi ennijn.

Ejiruttâ

Eeči puáhtá toollâđ riijá
ohtsis enâmustáá 54 argâpeivid adai suulân 9 okkod.
Kela máksá ejirriijâ äägist ejirruudâ.

Eeči puáhtá leđe ejirriijâst 1–18 argâpeivid
adai enâmustáá 3 oho pääihist ennijn siämmáá äägi.
Tun puávtáh toollâđ taam uási ejirriijâst oovtâ paajeest
tâi jyehid tom enâmustáá neelji pajan.

Jis tun lah jo toollâm 18 argâpeivid riijá,
te puávtáh vala toollâđ 36 argâpeivid.
Tun puávtáh toollâđ taid ton maņa,
ko vaanhimijruudâ uázžum lii nuuhâm.

Tun puávtáh toollâđ riijá oovtâ tâi kyevti paajeest.
Jis tun jieh lah vala toollâm ollágin riijá,
te tun puávtáh toollâđ ohtân puoh 54 argâpeivid riijá.

Jis peerâ uázžu jyemeháid,
te Kela máksá ejirruudâ 18 argâpeivid lase.
Tun puávtáh toollâđ taid peeivijd ennijn siämmáá äägi
teikâ ton maņa ko vaanhimijruttâ lii nuuhâm.

Toolâ ejirriijâ ovdil ko pärni lii 2 ive.
Tun puávtáh uuccâđ ejirruudâ maajeeldkietân.
Uusâ ejirruudâ kuittâg
ovdil ko pärni lii tiävdám 2 ive já 2 mánuppaje.

Almoot pargoadeleijejei ejirriijâst
2 mánuppaje ovdil ko riijá álgá.
Jis tuu riijá pištá 1–12 argâpeivid,
te pijssáá, ete almottah tast mánuppaje muuneeld.

Tun puávtáh uuccâđ ejirruudâ meid,
jis lah ovdâmerkkân irätteijee, pargottes olmooš tâi uáppee.

Vaanhimijruttâ

Vaanhimijriijân puáhtá pääccid nubbe tâi nubbe vaanhim.
Suái pyektiv leđe riijâst meid vuáruluvâi.
Vaanhimijriijâ pištá 158 argâpeivid adai suullân ihepele.
Kela máksá vaanhimijriijâ äägist vaanhimijruudâ.
Ko vaanhimijruttâ nohá,
te pärni lii suulân 9 mánuppaijeed puáris.

Jis peerâ uázžu jyemeháid,
te Kela máksá vaanhimijruudâ 60 argâpeivid
adai suullân 10 okkod eenâb.

Jis enni huolât päärnist ohtuu,
te sun puáhtá leđe kuhheeb äägi vaanhimijriijâst.
Sun puáhtá uázžud vaanhimijruudâ
54 argâpeivid adai suullân 9 okkod kuhheeb.
Taat váátá, ete päärnist ij lah visásmittum eeči
tâi eenist pelikyeimi, kii puávtáččij uázžud ejirruudâ.

Enni kalga eellid šoddâdem maņa tuáhtártäärhistmist
já toimâttid Kelan monnjâtarkkumtuodâštus.
Kela taarbâš tuodâštus,
vâi tot puáhtá máksid vaanhimijruudâ.

Uusâ vaanhimijruudâ majemustáá
mánuppaje ovdil ko algâttah riijá.

Uásivaanhimijruttâ

Vaanhimeh sätth meid porgâđ uásiäigipargo já tipšod pärni vuáruuvâi.

Taan ääigist Kela máksá uásivaanhimijruudâ kuhtuid vaanhimáid.

Uásivaanhimijruttâ lii peeli oles vaanhimijruudâst.

Tuoi pyehtivettee uázžud uásivaanhimijruudâ, jis tuoi kuhtuuh uánidvettee pargoääigi. Pargoäigi já pälkki uážuh leđe 40–60 prosenttid ubääigásâš pargoääigist já päälhist.

Toorjâ adoptiovaanhimáid

Kela tuárju adoptiopärni vaanhimijd masa siämmáánáál ko biologilijd vaanhimijd.

Adoptiovaanhimeh iä pyevti uázžud enijruudâ, mutâ sij uázžuh vaanhimijruudâ kuhheeb ääigi ko táválávt. Vaanhimijruttâ máksoo ton peeivi rääjist, ko tun uážuh adoptiopärni tuu tiipšon. Adoptiopärni eeči puáhtá toollâđ ejijriijâ tego eres-uv eejih.

Jis adoptistáh pärni olgoenâmijn, te tun puávtáh uuccâđ Kelast torjuu adoptio koloid.

Peerâriijah já torjuuh uđđâ laavâ vuáđuld

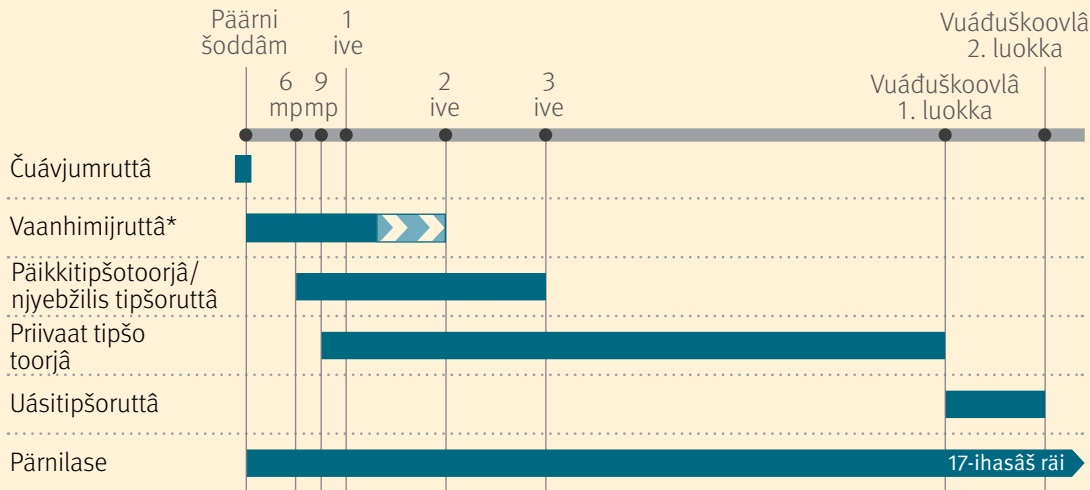
Taah torjuuh kyeskih tuu perrui, jis

- rekinistum šoddâmäigi lii 4.9.2022 tâi ton maŋa
- vâldivettee adoptiopäärni tiipšon 31.7.2022 tâi ton maŋa.

Jis pärni kuittâg šadda liijkás tooláá 29.7.2022 tâi ovdil taam, torjuuh maneh puáris laavâ mielâ.

Kuás puáhtá uázžud torjuid?

Vyellin leijee kovosist čáitto, ete maid torjuid Kela máksá päriperrui vuossâmuu päärni šoddâm ääigi já ko pärni šadda. Kovvoos pajeuásist lii päärni ahe. Stuálpuh čáittih, ete kuás Kela máksá mon-uv torjuu.

* Vaanhimeh pyehtiv uázžud vaanhimijpeiviruudâid siämmáá ääigi enâmustáá 18 argâpeivid. Vaanhimijrijâ puáhtá toollâđ sierâkukkosijn poojijn toos räi, ko pärni tiävdá 2 ive. Rijjâ juáhhoov vaanhimij kooskâ. Rijjâ puáhtá toollâđ oosijn já vuáruuvâi.

Čuávjumruttâ

Čuávjum vaanhim puáhtá pääccid čuávjumrijjân tolemustáá 30 argâpeivid ađai suulân 5 oho ovdil päärni rekinistum šoddâmäigi.

Čuávjumrijjâst vaanhim uázžu čuávjumruudâ. Tot máksoo 40 argâpeivid ađai suulân 6,5 oho.

Uusâ čuávjumruudâ ääigild. Kela máksá čuávjumruudâ maajeeldkietân enâmustáá 2 mánuppaje ääigist.

Täärhist pargoadeleijestâd ovdil uuccâm, ete uázuh-uv čuávjumrijjâ ääigi päälhi.

Mušte almottid pargoadeleijei ennirijjâst majemustáá 2 mánuppaje ovdil rijjâ algâtem.

Sierânâsčuávjumruttâ

Jis tun painâšuu pargostâd suonjârdmân, kemikaalâid tâi njuámmoo taavdân, te tun puávtáh pääccid pargoost meddâl tállân, ko čuávjum lii kavnáttum. Tágárijn tilálâšvuodâin tun uázuh sierânâsenijruudâ.

Päärni šoddâm maŋa čuávjumrijjâ juátkoo suulân 1–2 oho. lánán máksoo taan ääigist čuávjumruudâ.

Uđđâ laavâ puátá vuáimán 1.8.2022. Jis tun páásáh meddâl pargoost ovdil taam, te tun uázuh puáris laavâ miäldásii sierânâsenijruudâ. Tággáár tiileest tun uázuh kuittâg čuávjum- já vaanhimijruudâ uđđâ laavâ mielâ.

Vaanhimijruttâ

Tun puávtáh algáttid vaanhimijrijâ, ko pärni lii šoddâm.
Vaanhimijrijân puáhtá pääccid nubbe tâi nubbe vaanhim.
Suái pyehtiv lede rijjâst meid vuáruluvâi.

Vaanhimijrijâ pištá 320 argâpeivid
adai suullân 14 mánuppaijeed.

Kuohtuin vaanhimijn lii
vaanhimijrijâ peeivijn peeli adai 160 peivid.

Vaanhim puáhtá luovâttid nube vaanhimân 0-63 peivid
adai enâmustáá 10,5 okkod.

Kela máksá vaanhimijrijâ ääigist vaanhimijruudâ.
Vaanhimijrijâ puáhtá toollâđ sierâkukkosijn oosijn toos räi,
ko pärni tiävdá 2 ive.
Soovâ kuittâg jieijâđ pargoadeleijein vaanhimijrijjâst.

Jis peerâ uázžu jyemeháid,
te Kela máksá vaanhimij ruudâ 84 argâpeivid
adai suullân 14 okkod eenâb.

Jis vaanhim huolât päärnist ohtuu,
te sun puáhtá toollâđ puoh 320 argâpeivid
já sun puáhtá lede kuhheeb ääigi vaanhimijrijjâst.
Sun puáhtá luovâttid nube pääрни tipšoo ulmui
enâmustáá 126 vaanhimijruttâpeivid.
Taat váátá, ete päärnist ij lah visásmittum nube vaanhim
tâi eenist pelikyeimi, kii puávtáččij uázžuđ vaanhimijruudâ.
Uusâ vaanhimijruudâ ääigild.
Kela máksá vaanhimijruudâ maajeeldkietân
enâmustáá 2 mánuppaje ääigist.
Uddâ laavâ mielđi Kela ij innig taarbâš
ucâmuš lahtosin monnjâttarkkumtuodâštus.

Uásivaanhimijruttâ

Jis tun tipšoh pääрни uási peeivist já poorgah uásiäigipargo,
te tun puávtáh uázžuđ uásivaanhimijruudâ.
Uásivaanhimijruudâ lii
peeli oles vaanhimijruudâst.

Tun puávtáh uázžuđ uásivaanhimijruudâ,
jis tun poorgah enâmustáá 5 tiijme peeivist.
Ko tun lah uásivaanhimijrijjâst oovtâ peeivi,
te tust kulá peeli vaanhimijpeiviruttâpeeivist.

Toorjâ adoptiovaanhimáid

Kela tuárju adoptiopääрни vaanhimijd masa siämmáánáál
ko biologilijđ vaanhimijd.

Adoptiovaanhimeh iä pyevti uázžuđ enijruudâ,
mutâ sij uázžuđ vaanhimijruudâ kuhheeb ääigi ko táválávt.
Vaanhimijruttâ máksoo ton peeivi rääjist,
ko tun uázuh adoptiopääрни tuu tiipšon.
Adoptiopääрни eeči puáhtá toollâđ ejijrijjâ tego eres-uv eejih.

Jis adoptistáh pääрни olgoenâmijn,
te tun puávtáh uuccâđ Kelast torjuu adoptio koloid.

Mon ennuv torjuu uázžu?

Sehe uđđâ ete puáris laavâ mieldi
vaanhimijruudâ meeri rekinistoo ihepuáđui mieldi.
Ihepuáđuin uáivild tuu puáđuid 12 mánuppaje äägist.

Jis tun puávtáh uázžud torjuu
ovdâmerkkân vyesimáánu 2022 ráäjist,
te Kela rekinist torjuu mere tai puáđui mieldi,
maid tun lah uázžum 1.4.2021–31.3.2022.

Toorjâ lii ain ucceeb ko pälkki.
Táválávt tot lii suulân 70 % puáđuin.

Torjui vaagut meid tot, jis tun lah jottáám uápuid
tâi lamaš pyeccen tâi pargotteemmin.
Ucemus toorjâ lii suulân 29,67 eurod peeivist
ađai suulân 742 eurod mánuppajeest.
Ovdâmerkkân uáppee uázžu taan verd torjuu.

Vaanhimijpeiviruudâst piärroo viäru.

Pargei čoggâšuvá iäláttâh já iheluámu,
ko sun lii vaanhimijriijâst.

Jis tun uázuh vaanhimijriijâ äägist päälhi,
te Kela máksá torjuu tuu pargoadeleije.

Pärnitipšo torjuuh vaanhimijriijâ maņa

Vaanhimijriijâ maņa tun puávtáh

- tipšod pääрни pääihist já uázžud päikkitipšotorjuu
- ornid päärnán priivaat arâšoddâdem já uázžud päikkitipšo- tâi priivaat tipšo torjuu
- porgâđ enâmustáá 30 tijmed ohhoost já uázžud njebžilis tipšoruudâ
- pieijâđ pääрни kieldâlii peivitiipšon.

Tipšorijjâ

Vaanhimijriijâ maņa nubbe vaanhimijn puáhtá pääccid tipšod pääрни pälhittes tipšorijjân ton räi, ko pärni tiävdá 3 ive.

Almoot pargoadeleijei tipšorijjâst majemustáá 2 mánuppaje ovdil ko tot álgá.

Päikkitipšotoorjâ

Päikkitipšotorjuu puáhtá uuccâđ, jis vuálá 3-ihásii pääрни tipšoh eres ko kieldâ arâšoddâdmist, ovdâmerkkân pääihist.

Tipšoo puáhtá leđe pääрни vaanhim tâi kiinii eres, ovdâmerkkân ákku tâi äijih tâi pálkkááttum tipšoo.

Peerârijjâudâsmitem vaaigut meid päikkitipšotorjui, jis tuoi uázžuvettee päärnist uđđâ laavâ vuáđuld torjuid. Uđđâ laavâ mieldi tun puávtáh algâttid tipšorijjâ já uázžud päikkitipšotorjuu, ko pääрни šoddâmist láá kuullâm 160 argâpeivid. Talle pärni lii suulân 6 mánuppaje ihásâš.

Päikkitipšotorjuu ij pyevti uázžud, jis pärni lii kieldâ arâšoddâdmist.

Päikkitipšotorjui kuleh tipšoruttâ já tipšolase. Ton lasseen tuu päikkikielâ puáhtá mäksid kieldâlase.

Tipšoruttâ lii

- suulân 350 eurod mánuppaajeest oovtâ vuálá 3-ihásiist
- suulân 105 eurod mánuppaajeest jyehi eres perruu vuálá 3-ihásii päärnist
- suulân 67 eurod mánuppaajeest jyehi paijeel 3-ihásiist mutâ vuálá škovlâahasii päärnist.

Tipšolase uázžu tuše oovtâ päärnist, já tot lii enâmustáá suulân 187 eurod mánuppaajeest. Tipšolase meeri meriduvvoo vaanhimij puáđui miel.

Motomeh kieldah mäksih päikkitipšotorjuu lasseen kieldâlase. Koiijâđ päikkikielâst tâi Kelast, ete uázuh-uv tun kieldâlase.

Päikkitipšotorjust piârroo viäru.

Priivaat tipšo toorjâ

Tun puávtáh uázžud priivaat tipšo torjuu, jis tuu pääрни tipšo pálkkááttum tipšoo tâi priivaat arâšoddâdemsaje. Priivaat tipšo torjuu puáhtá uázžud, jis pärni lii tiävdám 9 mánuppaijeed, mutâ lii vuálá škovlâahasâš.

Torjuu ij pyevti uázžud,
jis pärni lii kieldâ arâšoddâdmist.
Priivaat tipšo torjui kuleh tipšoruttâ já tipšolase.
Ton lasseen tuu päikkikielâ puáhtá máksid kieldâlase.

Tipšoruttâ lii suulân 178 eurod mánuppaajeest.
Jis pärni lii ovdámáttááttâsavveest
já uásiáigásávt arâšoddâdmist,
te tipšoruttâ lii suullân 66 eurod mánuppaajeest.

Tipšoruudâ lasseen tun puávtáh uázžud tipšolase
enâmustáá suullân 150 eurod mánuppaajeest.
Tipšolase meeri meriduvvoo puáđui miel.
Jis tun uázuh ucceeb tipšoruudâ,
te meid tipšolase lii ucceeb.

Kela máksá priivaat tipšo torjuu pálkkááttum tipšoi
tâi arâšoddâdemsajan.

Priivaat tipšotorjust piärruo viäru.

Njebžilis tipšoruttâ

Tun puávtáh uázžud njebžilis tipšoruudâ,
jis tun poorgah enâmustáá 30 tijmed ohhoost
já tipšoh eres ääigi tuu päärni.
Kela máksá njebžilis tipšoruudâ vuálá 3-ihásii päärnist.

Njebžilis tipšoruudâ puáhtá máksid
kuohtuid vaanhimáid.
Talle kuábáš-uv vaanhim kalga porgâđ uánihub pargoääigi
ko táválávt.
Suoi kolgâv tipšod päärni sierâ ääigi tâi sierâ peeivi.

Njebžilis tipšoruttâ máksuo pargoääigi miel.
Tipšoruttâ puáhtá leđe jo-uv
suullân 250 eurod mánuppaajeest
tâi suulân 167 eurod mánuppaajeest tade miel,
mon ennuv tun koskâmiärálávt poorgah oho ääigi.

Kela máksá njebžilis tipšoruudâ
tuše oovtâ päärnist häävild.

Njebžilis tipšoruudâst piärruo viäru.

Uásitipšoruttâ

Tun puávtáh uázžud uásitipšoruudâ,
ko tun poorgah enâmustáá 30 tijmed ohhoost
päärni tipšom tiet.
Kela máksá uásitipšoruudâ škoovlâst
1. já 2. luokkaast leijee päärnist.

Uásitipšoruttâ lii suulân 98 eurod mánuppaajeest.
Tast piärruo viäru.

Jis pärni puáccáá

Jis tuu pärni puáccáá, te tun puávtáh tuálvuđ suu tiervâsvuodâkuávdázân tâi priivaat tuáhtârân.

Kela máksá uási priivaat tuáhtâr máávsuin.
Toos lasseen Kela sajanmáksá uási talkkâsij haddeest.
Kela ij sajanmäävsi tipšom tiervâsvuodâkuávdáást.

Koskâpuddâsâš tipšorijjâ

Jis vuálá 10-ihásâš pärni puáccáá kivkked ovdâmerkkân leencun,
te tun puávtáh pääccid meddâl pargoost tipšod suu.
Tot kočoduvvoo koskâpuddâsâš tipšorijjân.

Koskâpuddâsâš tipšorijjâ lii 4 peeivi.
Stuárráamus uási pargoadeleijein máksih päälhi koskâpuddâsii tipšorijjâ ääigist.
Kela ij määvsi torjuid taan ääigist.

Vaigâdávť pyeccee já vâdulii päärni tipšom

Kela tuárju vaigâdávť pyeccee tâi vâdulii päärni tipšom.

Kela torjuuh já palvâlusah láá

- sierânâstipšoruttâ vaanhimân,
kote tipšo vuálá 16-ihásii päärni
- vuálá 16-ihásii vâdulâštoorjâ
- vátávâš tâlhudemvajoidittem.

Tain muštâluvvo

Puocâm já vajoidittem -tiedettemčáállusist.

Elettemtoorjâ

Jis vaanhimeh iäránává,
te päärnih pääcih távjá nube vaanhimân.
Talle tot vaanhim, kiän lunne pärni ij aasâ,
máksá elettemtorjuu vaanhimân, kiän lunne pärni áásá.
Vaanhim, kiän lunne pärni ij aasâ,
kočoduvvoo elettemkenigâssân.

Motomin elettemkenigâs ij määvsi elettemiše
tâi elettemkenigâs vaanhim ij lah.
Talle Kela puáhtá máksid elettemtorjuu ton vaanhimân,
kiän lunne pärni áásá.

Kela máksá elettemtorjuu, jis

- elettemkenigâs vaanhim ij lah máksám elettemiše
- elettemiše lii elettemkenigâs ekonomâlii tile tiet ucceeb ko elettemtoorjâ
- päärni adoptist tuše ohtâ vaanhim
- päärnist ij lah visásmittum eeči
- päärnist lii visásmittum eeči,
mutâ elettemiše ij lah puáhtám visásmittid.

Elettemtoorjâ lii päärni kuáttá
suulân 172 eurod mánuppaajeest.
Elettemtorjust ij perruu viäru.

Tiäduh elettemkenigâsân

Jis Kela máksá elettemtorjuu, te tot piärá
elettemkenigâsâst mävsihánnáá pááccám elettemiisijd.
Toh kočoduvvojev elettemiševelgin.

Jis tun jieh pyevti tuu ruttâtile tiet máksid elettemiševeelgi
Kelán, te tun puávtáh uuccâd máksimist luovâsmittem Kelast.

Uuccâm já máksim

Uusâ puoh pärniperrui torjuid viermist:

www.kela.fi/viermist

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh lede.
Meiddei lahtosijd puáhtá toimáttid viermist.

Tun puávtáh uuccâđ torjuid meid luámáttuvvâin,
mon tun finniih Kela toimáttuvvâin já viermisijđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Kela postâčujottâs lii

Kela

PL 10

00056 KELA

Tun puávtáh tipšod masa puoh Kela-ašijđâđ meiddei
puhelin peht.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš,
te tun uážuh pááikán miärádâs.
Miärádâsâst muštâluvvojuh torjuu meeri,
vuáđustâsah já máksupeivi.
Tun uážuh miärádâs meid talle,
jis tunjin ij lah miedettum toorjâ.

Kela máksá torjuid tuu tilin.

Pärnilase puátá tilin táválávt mánuppaje 26. peeivi.
Jis paanġkih láá talle kiddâ tâi jis máksimpeivi lii pasepeeivi
maņa, pärnilase puátá tilin jo ovdil.

Almoot, jis tuu tile muttoo

Jis tuu eellim muttoo, te tot puáhtá vaiguttiđ Kela torjuid. Muttum puáhtá kuoskáđ ovdâmerkkân asâmân, puáđoid, porgâmân tâi perrui.

Mušte almottiđ nubástusâin Kelan.

Tun puávtáh toohâđ tom viermist, puhelimist tâi toimâttuvâst.

Tuu ovdâsvástádâs lii visásmittiđ jieijâđ peeleast, ete Kelast láá olmâ tiáđuh.

Talle toorjá máksoo tunjin olmâ stuárusâžžân.

Jis miäradâsâst lii feilâ

Jis Kela miäradâsâst lii tuu mielâst feilâ, tun puávtáh uuccâđ miäradâsân nubástus.

Tun uážuh miäradâsreeivâ mielđ ravvuid tast, ete maht nubástus occoo.

Jis tust láá koččâmušah, te väaldi ohtâvuodâ vistig Kelan.

Viermist tun puávtáh

- uuccâđ torjuid
- vuolgâttid lahtosijd
- tärhistid jieijâđ ucâmuš tile
- vuolgâttid viestâid
- almottiđ nubástusâin
- lopâttid torjuu.

Návt Kela palvâl

Viermist

Luvvâ Kela torjuin anarâškielân:

www.kela.fi/anaraskielan

Koijâđ ravvuu:

www.kela.fi/kysy-kelasta

Rekinist torjuu mere:

www.kela.fi/laskurit

Ášástâl viermist:

www.kela.fi/viermist

Čáládât viermipalvâlusân

OmaKelan já ääigiväärridmân kalga čáládâttâđ.

Tun tarbâšah paŋkkitubdâlduvâid tâi moobiilnanodâs.

Iše ášástâlmân

Jis viermist ášástállâm lii vaigâđ, te tun puávtáh uážžud toos iše:

www.kela.fi/viermist

Tun puávtáh meid adelid nube ulmui vuoigâdovuodâ hoittâđ aašijd tuu peeleast.

Tarbâšah-uv tuulhâ?

Jis tun tarbâšah tulkkum, te väaldi ohtâvuodâ Kelan:

saame@kela.fi

Sämikielâliih palvâlusah:
www.kela.fi/anaraskielan

Puhelimist

Ávus vu–vá tijme 9–16.

Aassâm.....020 692 210

Almugijkoskâsâš ääših
(vu–vá tijme 10–15).....020 634 0200

Áigâpuátutoorjá.....020 692 207

lälâttuvah.....020 692 202

Maassâdpeerrâm.....020 634 4940

Oppâm já
viärjukenigâsvuotâ.....020 692 209

Pargottesvuotâ.....020 692 210

Puaccâm já koortah.....020 692 204

Vaanhimvuotâ.....020 692 206

Vajoditem já
vâdulâštorjuuh.....020 692 205

Suáittu já vyerdim máávusuh
miärâšuveh tuu operaattor
hoodij mielđ.

Väärrid puhelinääigi

Väärrid puhelinääigi
suáittimâin tâi viermist:

www.kela.fi/varaa-aika

Toimâttuvâst

Täärhist ohtâvuotâtiäduid
já ávusorroomaaigijd:

www.kela.fi/toimattuvast

Kela anarâškielân

Anarâškielâliih viermisiiđoh:

www.kela.fi/anaraskielan

Anarâškielâliih tiedettemčáálluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

läláttuvah já eres torjuuh iäláttâhuázžoi

Uáppee já viärjukenigâslii torjuuh

Pargottesvuotâ

Puoccâm já vajodittem

■ Pärniperruuh

Varrim Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Anarâškielâlijđ tiedettemčáállusijđ

puáhtá printtid viermist:

www.kela.fi/saamenkieliset-esitteet